

ἀφήσῃ ἐκεῖ. Διὰ τὰς ἀποσκευάς μου δὲν μ' ἔμελεν, ἅς ἤρχοντο καὶ διὰ τοῦ προσεχοῦς ἀτμόπλοιου, ἐγὼ ὅμως ἔπρεπε νὰ φθάσω μέχρι τοῦ ὄρθρου εἰς τὴν ἀκτὴν.

Καὶρὸν δὲν εἶχον νὰ χάνω καὶ ἡ ἀπόφασίς μοι ἔδωκε θάρρος. Μὲ τὸ μικρὸν μονόκωννον ὄπλον μου εἰς τὸν ὦμον καὶ τὴν βακτηρίαν ἀνὰ χεῖρας ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον. Κ' ἐγὼ δὲν ἤξεύρω ποσάκις ὠλίστησα καὶ ποσάκις ἐπάτησα ἐντὸς λιμναζόντων ὑδάτων. Εὐτυχῶς δὲν ἐκινδύνευον νὰ παραπλανηθῶ· μίαν μόνον ὁδὸν εἶχον ἐμπρός.

Οἱ βεβρεγμένοι θάμνοι προσετρίβοντο ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων μου, τὰ δένδρα μ' ἐρράντιζον δαψιλῶς, ἀλλ' ἐβάδιζον, ἐβάδιζον γοργῶς. Ἐπάτουν τέλος ἐπὶ χαλίκων καὶ ἀμμόδους γῆς· εἶχον κατέλθῃ εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ξηροχωρίου. Ἀλλ' ἐκεῖ—δυστυχία!—μοὶ ἔφρασε τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορεῖαν νέον κώλυμα. Ὁ Ξηριάς, ποταμὸς ἄξιος τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ συνήθως, τὴν νύκτα ἐκείνην εἶχε πληρώσῃ δι' ὕδατος τὴν εὐρείαν κοίτην αὐτοῦ. Ὑπὸ τὸ φῶς ἐνὸς πυρείου ἡρεύνησα τὸ πλάτος αὐτοῦ· ἦτο ἀδύνατον νὰ διαβῶ ἀκινδύνως. Ἐκοπήσαν ὅλαι αἱ δυνάμεις μου πλέον, ἐσβέσθη τὸ θάρρος μου πρὸ τοῦ ὕγρου φραγμοῦ, ὅστις μοι ἔκοπτε τὴν πρὸς τὰς Ἀθήνας πορεῖαν μου, καὶ—πρᾶγμα ἀπίστευτον—μία ἰδέα διήλθε τοῦ παραλελυμένου λογισμοῦ μου, ἡ ἰδέα τῆς αὐτοκτονίας. Ἐκεῖ ὡς ἐν διπλῷ πανοράματι εἶδον πρὸ ἐμοῦ τὴν ζωὴν μου ὅλην τὴν παρελθούσαν καὶ τὴν ζωὴν μου τὴν μέλλουσαν, καὶ ἦσαν τόσον ὠραῖαι, τόσον εὐτυχεῖς καὶ αἱ δύο. Καὶ ἔπειτα μέσφ τῶν δύο προσέβλεψα πρὸ ἐμοῦ ὡς τέρας τὸν ἀπαίσιον αὐτὸν ποταμὸν ὅστις τὰς ἐχώριζεν. Ὁρθίος παρὰ τὸ ὕδωρ ἔκυψα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς παλάμης καὶ ἐδάκρυσά, ἐδάκρυσά ἀληθῶς.

*

Ποδοβολήτὸς ἵππου μὲ ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς οἰκτρᾶς ἐκείνης θέσεως καὶ φωνὴ γνώριμος ἔκραξε τὸνόμά μου. Ἦτο ὁ ἀγοφύλαξ ἔφιππος. Ἐπέζευσε καὶ μοὶ διηγῆθη εἰς ὀλίγα λόγια ὅτι τὸν ἵππον μου ἀδυνατοῦντα νὰ βαδίσῃ ἐπὶ πλέον κατέλιπεν εἰς τὸ χωρίον Βυστρίτζαν, ὁπόθεν παραλαβὼν ἄλλον ἵππον ἔσπευσε νὰ μὲ προφθάσῃ. Εὐνόητος εἶνε ἡ χαρὰ μου ἵππευσα καὶ λοξοδρομήσαντες ὀλίγον διήλθομεν τὸν ποταμὸν εἰς πόρον τινὰ γνωστὸν τῷ ὁδηγῷ μου. Τίποτε δὲν μας ἐκράτει πλέον· ὁ ἵππος ἦτο εὐρωστός καὶ ἡ ὁδὸς ὁμαλὴ, μετὰ τινὰ δ' ὥρα ἐβαδίζομεν ἐπὶ τῆς ἀπὸ Ξηροχωρίου εἰς Ὁρεοὺς ἀμυζιτοῦ ὁδοῦ.

Ὁ οὐρανὸς καθίστατο ὁλονὲν καθαρώτερος καὶ τμημα σελήνης πλανώμενον μέσφ τῶν μαύρων νεφῶν ποῦ μὲν ἐπρόβαλλε χρυσίζον, ποῦ δὲ κατετρώγετο ὑπ' αὐτῶν. Πέραν δ' ἡ ἀνατολὴ ἐπορφυροῦτο ὑπὲρ τὰ βουνὰ τῆς Θεσσαλίας.

Μολὶς ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἐπίνειον τῶν Ὁρεῶν

ἀφίκετο τὸ ἀτμόπλοιο. Ἄν ἐβραδύνομεν ἔτι πέντε λεπτά, θὰ ἔμενον ἐκεῖ ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἀκόμη. Ἐρρίφθη ἐντὸς λέμβου βεβρεγμένος καὶ ῥιγῶν καὶ μετ' ὀλίγον ἰκοιμώμενη ἐν τῇ στενῇ μου κοιτίδι. Ἐξύπνησα μετὰ μακρὸν ὕπνον ἐντρομος, διότι ὠνευρέυθην ὅτι τὸ ἀτμόπλοιο ἤρνεϊτο νὰ μὲ παραλάβῃ ἐξ Ὁρεῶν.

Ἐνεδύθην καὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ κατὰστροφμα. Φῶς ἡλίου μ' ἐθάμβωσεν· ὁ οὐρανὸς ἐθολοῦτο ὑπὲρ τοὺς ἰστούς τοῦ πλοίου γαλανός, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου νέφους, καὶ τὸ πέλαιος ἐρρυτιδοῦτο μόλις χρυσίζον ὑπὸ τὰς διπλᾶς θωπείας τῆς αὔρας καὶ τοῦ ἡλίου.

Τὸ δρᾶμα τῆς νυκτὸς εἶχε λήξῃ καὶ γαλήνη ἡπλοῦτο πάλιν ἐπὶ τοῦ κόσμου. Ὡς ἐὰν δ' ἐν τῇ ψυχῇ μου κατωπρίζετο τὸ σύμπαν, ὅπως ἐντὸς σταγόνης ὕδατος, ἔλαμπεν ἡδὴ κ' ἐν αὐτῇ τῆς εὐτυχίας ἡ αἰθρία καὶ μετὰ τῶν νεφῶν τοῦ οὐρανοῦ εἶχον παρέλθῃ καὶ ἀποσβεσθῇ τελείως αἱ ἀγωνίαι τῆς θυελλώδους ἐκείνης νυκτὸς.

Καὶ ἡλήθευεν ἅπαξ ἔτι ὁ στίχος τοῦ ποιητοῦ:

Περωῦρ ἢ λύπαις κ' εἶν' αἰῶνια ἡ χαρὰ!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ

ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΔΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ

ὁ ὀργανισμὸς τῆς γῆς.

Α'

Δυσπιστία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ τρέμον ἔδαφος καὶ συναισθησις τῆς σμικρότητος αὐτοῦ.—Ἀναζητήσις τοῦ αἰτίου τῶν σεισμικῶν κλονισμῶν.—Ἡ γῆ ἀποτελεῖ σφὸν καὶ πολυσύνθετον ὀργανισμόν, ὅστις ἐγκλείει ἰσχυράς δυνάμεις ἐν ἀκαταπαύστῳ ἐνεργείᾳ.—Ἱστορία καὶ ἀνάπτυξις τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς γῆς.—Ἡ γῆ ἦν ἐστὶ ἰσχυρὰ θερμότητος καὶ μαζὰ ἀερῶδης καὶ φεγγοβολοῦσα.—Βαθμιαία ἀπώλεια τῆς κεντρικῆς θερμότητος καὶ περιφερικῆς στερεοποιήσεως τοῦ πρώτου στρώματος τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς.—Ἀνωμαλίας τῆς ἐπιφανείας τοῦ φλοιοῦ καὶ ἐξήγησις αὐτῶν.—Ἐπιστημονικὴ ἐρμηνεία τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν σεισμῶν ἐκ τῆς συγκεντρικῆς συστολῆς τῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς.

Ὁ ἄνθρωπος συνήθως βαδίζων ἐπὶ ἐδάφους στερεοῦ καὶ ἀκινήτου (τοῦλάχιστον κατὰ τὸ φαινόμενον) καταλαμβάνεται ὑπὸ τρόμου ἰσχυροῦ, ὅταν αἰφνης αἰσθανθῇ τὸ ἔδαφος τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζεν ἀσφαλὲς καὶ ἀκλόνητον, νὰ σειεται καὶ τρέμῃ. Συναισθάνεται τότε ἀπέναντι τοῦ γιγαντώδους τούτου φαινομένου τὴν ἄπειρον αὐτοῦ σμικρότητα καὶ ἀδυναμίαν καὶ βλέπει ἐαυτὸν ἀνίσχυρον καὶ ἐκτεθειμένον ἀνυπεράσπιστον ἀπέναντι τῶν καταστρεπτικῶν συνεπειῶν τῆς σεισμικῆς ταύτης δυνάμεως, πρὸς τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἐκ τῶν ἀσθενῶν ἔργων αὐτοῦ εἶνε ἱκανὸν ν' ἀντιστῇ.

Κατὰ πληκτὸς ἐκ τῆς γιγαντώδους δυνάμεως

τοῦ φαινομένου τούτου καὶ περιδεῆς ἐκ τῶν καταστρεπτικῶν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ, ὁ ἄνθρωπος ἀείποτε προσεπάθησεν νὰ γνωρίσῃ τὴν φύσιν τῆς δυνάμεως ταύτης, τὴν πρώτην παραγωγὸν αἰτίαν τοῦ φοβεροῦ τούτου φαινομένου.

Θεωρῶν δ' ἐν ἀρχῇ τοὺς σεισμοὺς ὡς φαινόμενον, ἀνώμαλον παρὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους συμβαῖνον ἀπέδωκε πολλάκις τὴν σεισμικὴν ταύτην δύναμιν εἰς ὑπερφυσικὰς αἰτίας, εἰς τὴν ἰσχυρὰν τῶν θεῶν ἢ τὴν ἐπενέργειαν διαφορῶν πνευμάτων.

Ἐπὶ μακροῦς δ' αἰῶνας διετέλει εἰς τὴν πλάτνυν ταύτην, μέχρις οὗ ἡ ἐπιστήμη ὁσημέραι ἀναπτυσσομένη ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ σεισμοὶ οὐ μόνον ὀφείλονται εἰς φυσικὰς ὅλως αἰτίας, ἀλλ' ὅτι καὶ ἀποτελοῦσιν ἐν ἐκ τῶν ἀπχραιτῶν φαινομένων τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως τοῦ ὁργανισμοῦ τῆς γῆς.

Ἡ ἐπιστήμη διδάσκει ἡμᾶς σήμερον, ὅτι ἡ γῆ ἀποτελεῖ σφόν καὶ πολυσύνθετον ὁργανισμόν, οἱ δὲ σεισμοὶ ἐν ἐκ τῶν πολλῶν καὶ διαφορῶν φαινομένων, δι' ὧν ἐκδηλοῦται ἡ ζωτικότης καὶ ἡ προοδευτικὴ ἀκατάπαυστος κίνησις τοῦ θαυμασίου τούτου ὁργανισμοῦ.

Πᾶς τις παρατηρῶν τὰς ἀκινήτους ἀπεράντους ἐκτάσεις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ τὰ ἀκλόνητα ὑψηλὰ καὶ ὑπερμεγέθη ὄρη, νομίζει, ὅτι ἡ γῆ εἰνέ τις ὕλη ἀδρανὴς καὶ νεκρά. Ἐν τούτοις σπουδάζων ἐν γένει τὴν ἱστορίαν αὐτῆς καὶ τὴν μέχρι σήμερον βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τῆς θέλει θαυμάσει ἀνακαλύπτων, ὅτι ἡ γῆν ἡ αὕτη σφίρα, — ἡ γιγαντώδης μὲν ὡς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὡς κόκκος δ' ἄμμου διὰ τὸ σύμπαν — συνίστησιν ἐν συνόλῳ ὁργανισμόν εὐφυῶ καὶ πολυσύνθετον, ὁργανισμόν ἐγκρύπτοντα ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν φαινομενικὴν ἀδράνειαν τοῦ ἐδάφους ἰσχυρὰς δυνάμεις ἐν ἀκαταπαύστῳ ἐνεργείᾳ, αἵτινες ἐκ τῆς γενέσεως αὐτῆς μέχρι σήμερον ἀλληλοδιαδόχως μετέβαλον τὴν σύστασιν, τὴν μορφήν καὶ τὴν διασκευὴν αὐτοῦ.

Τὸ πλῆθος κοινῶς θεωρεῖ τὴν γῆν ὡς σωρείαν βράχων, πετρῶν καὶ χώματος. Σωρεία δὲ τοιαύτη οὐδὲν δύναται ἀφ' ἑαυτῆς. Ἐν τούτοις ἡ σωρεία αὕτη ἡ κατ' ἐπιφανείαν ἀκίνητος καὶ ἀδρανὴς εἶνε ἡ ἐστὶα πλείστων κολοσσιαίων ἐπεξεργασιῶν συντελουμένων ἀκαταπαύστως ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τῇ ἐπιδράσει γιγαντωδῶν δυνάμεων. Ἡ σωρεία αὕτη ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον νεκρὰ συνίστησιν, ὡς εἵπομεν, ὁργανισμόν θαυμαστόν διατελοῦντα εἰς ἀδιάλειπτον κίνησιν καὶ ἐγκλείοντα παντοίας φυσικὰς καὶ χημικὰς λειτουργίας, ὧν ἐλαχίστη μόνον ἐκδήλωσις εἰσὶν οἱ κατὰ καιροὺς κραδασμοὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς

οἱ καλούμενοι σεισμοί, ὡς θέλομεν ἶδει εὐθὺς ἐν τοῖς ἐπομένοις.

Ὅπως δὲ κατανοήσωμεν καλῶς, πῶς γίνονται οἱ σεισμοί, ἀνάγκη ὅσον τὸ δυνατόν συντόμως καὶ εὐκρινῶς νὰ προβῶμεν εἰς μερικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ὁργανισμοῦ αὐτοῦ τῆς γῆς καὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ δώσωμεν μικρὰν ἰδέαν, τί ἦτο ἡ γῆ ἐν ἀρχῇ τῆς ὑπάρξεώς της, καὶ πῶς βαθμηδὸν ἐφθασεν εἰς ἣν εὔρηται σήμερον κατὰστασιν, ὅσον αἱ ἐκ τῆς ἐπιστήμης ἔρευναι καὶ γνώσεις ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν τοῦτο.

Ἡ γῆ ἐν ἀρχῇ, ὡς συμφωνοῦσι περίπου πάντες οἱ ἐπιστήμονες, ἦτο ἐστία ἰσχυρὰ θερμότητος, ἣτις διετῆρει πάσας τὰς οὐσίας, ἐξ ὧν συνίστατο, εἰς ἀτμώδη κατὰστασιν. Δὲν ἦτο ἐπομένως ἡ γῆ τότε εἰμὴ μᾶζα ἀερώδης, πλήρης ἀτμῶν καὶ ὁμίχλης, διαπυρος, καὶ ἐκπέμπουσα πᾶσι αὐτῆς, ὡς ὁ ἥλιος, φῶς καὶ θερμότητα.

Ἄλλ' ἡ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἐκπομπὴ αὕτη τῆς θερμότητος ἐξησθένει βαθμηδὸν τὴν θερμογόνον δύναμιν τῆς γῆν ἔστις, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ θερμότης βαθμηδὸν κατήρχετο εἰς τὰ περιφερικὰ μέρη, αἱ δὲ εἰς ἀτμώδη κατὰστασιν οὐσίαι, αἵτινες εὐρίσκοντο εἰς τὰ βαθμηδὸν ἀποψυχόμενα περιφερικὰ ταῦτα μέρη, κατ' ὀλίγον σὺν τῇ ἐξασθενήσει τῆς θερμότητος συνεπυκνοῦντο καὶ μετέβαινον εἰς ὑγρὰν κατὰστασιν. Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἡ θερμότης ἐξηκολούθει ἔτι νὰ ἐξασθενῇ εἰς τὰ περιφερικὰ στρώματα, ἐπὶ τοσούτον καὶ αἱ ὑγραὶ οὐσίαι τῶν στρωμάτων αὐτῶν ἐξηκολούθουν νὰ μεταβαίνωσι βαθμηδὸν εἰς πυκνότεραν καὶ στερεωτέραν κατὰστασιν, καὶ πολλὰί τότε τῶν ὑγρῶν αὐτῶν οὐσιῶν ἐστερεοποιήθησαν ἐκ τῶν περιφερικῶν στρωμάτων κατὰ στοιβάδας.

Οὕτως ἐσχηματίσθη τὸ πρῶτον στερεὸν στῶμα τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, τὸ ὅποιον, ὡς εὐνόητον, ἦτο λεπτότατον καὶ ἔλαβε τὸ σφαιρικὸν ἐπίμηκες σχῆμα τῆς γῆς, λεῖον καὶ ἄνευ ἀνωμαλιῶν κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν.

Οἱ πλείστοι τῶν γεωλόγων ἰσχυρίζονται, ὅτι μετὰ ταῦτα τὰ ἐντὸς περικλεισθέντα ἀέρια καὶ οἱ ἀτμοὶ αὐξάνοντες καὶ συμπιεζόμενοι ἐξώθουν καὶ διερρήγνυν πολλοῦ τὸν λεπτόν φλοιὸν αὐτὸν ἐνδίδοντα εὐκόλως εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐσωθεν πίεσιν τῶν ἀερίων, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου οὗτος πολλοῦ ἐπτύχουτο, ὑπεγείρετο εἰς ὕψη, ὑφίζανεν, συνεπιέζετο, καὶ παρήγαγε τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους τὰς καὶ σήμερον ἐπ' αὐτοῦ παρατηρουμένας.

Ἡ γνώμη αὕτη τῶν γεωλόγων ἡ γενικῶς σχεδὸν παραδεδογμένη, ἐν τούτοις δὲν στηρίζεται καθ' ὅλοκληρίαν ἐπὶ ὁρθῆς βάσεως καὶ ἀποροῦμεν πῶς κατάρθωσε μέχρι σήμερον νὰ διαδοθῇ ἐπὶ

τοσούτον καὶ ν' ἀναφέρεται παρὰ πάντων ἀδιακρίτως ἄνευ τινὸς παρατηρήσεως.

Ἡμεῖς βεβαίως, καίπερ μὴ ἀξιοῦντες ἐπίσημον αὐθεντίαν ἐν τῇ γεωλογικῇ ἐπιστήμῃ, λογικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἅμα σκεπτόμενοι εὐρίσκομεν ὅτι, ὅταν ἐσχηματίσθῃ ὁ πρῶτος φλοιώδης ἐπίπαγος τῆς γῆς, περιέκλεισεν ἐν τῷ κέντρῳ ἄτμους καὶ ἀέρια τὰ αὐτά, ἅτινα ὑπῆρχον καὶ πρὶν, ὅσα ἠδύνατο νὰ περικλείσῃ ἄνευ μεγάλης βίας· κατόπιν δὲ οὔτε ἄλλαι νέαι οὐσίαι ἐξῶθεν προσετέθησαν οὔτε ἄλλοι ἄτμοι, οὔτε ἄλλα ἀέρια, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ κεντρικὴ θερμότης ἠύξησε πλεότερον, ὅπως οἱ ἄτμοι καὶ τὰ ἀέρια αὐξήσωσι καὶ πύσαντα ὑπερμέτρως διαρρήξωσι τὸν ἀπαξ σχηματισθέντα φλοιόν. Ἐὰν δὲ τότε τὰ ἀέρια αὐτὰ περικλεισθέντα ἠνείχοντο, οὕτως εἰπεῖν, τὴν πίεσιν τοῦ φλοιοῦ, οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει, ὅτι κατόπιν τὰ αὐτὰ ἀέρια μὲ τὴν αὐτὴν ἢ καὶ ἐλαττωθεῖσαν θερμοκρασίαν ἠύξησαν τὸ ποσὸν καὶ συνεπίεσθησαν πλεότερον, ὥστε νὰ διαρρήξωσι τὸν φλοιὸν καὶ νὰ ὑπεγείρωσιν αὐτὸν κατὰ τόπους.

Πῶς ἄρα τότε ἐξηγοῦνται αἱ ἀνωμαλίαι αὐται, αἱ ὑψώσεις καὶ καθιζήσεις, αἱ πτυχαὶ καὶ συρρικνώσεις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς; Ἀπλῶς διὰ τῆς ὁλοπεν ἐξακολουθούσης ἀποψύξεως τῆς γῆς εἰς τὰ περιφερικὰ στρώματα καὶ τῆς ἐναποθέσεως νέων στερεῶν στοιβάδων ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ φλοιοῦ κατὰ τὴν ἐξῆς ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης στηριζομένην ἡμετέραν γνώμην.

Εἶνε γνωστόν, ὅτι οὐσία τις ἐν ἀερώδει κατατάσσει κατέχει πολὺ μεγαλειότερον χῶρον, ἢ ὅταν συμπυκνωθεῖσα φέρεται εἰς στερεὰν κατάστασιν. Ὅταν ἐπομένως ὑποθέσωμεν, ὅτι τὸ πρῶτον στερεὸν στῶμα τῆς γῆς ἐπηκολούθησε κατόπιν ἐσωτερικῶς στερεοποίησις καὶ ἄλλου στρώματος, συμπεραίνομεν, ὅτι οἱ ἄτμοι καὶ τὰ ἀέρια, τὰ ὅποια συμπυκνωθέντα καὶ στερεοποιηθέντα ἐσχημάτισαν τὸ δεύτερον στερεὸν στῶμα, κατεῖχον πρὶν πολὺ περισσότερον χῶρον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς γῆς ἢ ἥδη, ὅτε ἐστερεοποιήθησαν. Ἀρκῶ ὅγκος τῆς γῆς ἡλαττώθη σπουδαίως, καὶ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως ταύτης παρήχθη ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ πρώτου στρώματος τοῦ φλοιοῦ κενόν, ὅπερ φυσικῇ ἀνάγκῃ ἀπῆτει νὰ πληρωθῇ.

Ἐνεκα τῆς αἰτίας ταύτης ἐπομένως τὸ πρῶτον στερεὸν στῶμα τῆς γῆς συνεστάλη συγκεντρικῶς, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου παρήχθησαν αἱ πτυχαὶ καὶ συρρικνώσεις, αἱ ὑψιζήσεις καὶ κυρτώσεις τοῦ φλοιοῦ.

Δὲν εἶχεν ἐπομένως τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς πλεονάζοντα ἀέρια, ὅπως βιάσῃ καὶ διαρρήξαντα τὸν φλοιὸν ἐξέλθωσιν εἰς τὴν ἐλευθεράν ἐπιφάνειαν· τούνηκτίον μετὰ τὴν συμπύκνωσιν καὶ στερεοποίησιν τοῦ δευτέρου στρώματος ἔμεινε χῶρος πλεονάζων, χῶρος κενός, ὅστις ἐδέησε νὰ πλη-

ρωθῇ διὰ τῆς συστολῆς καὶ συρρικνώσεως πρὸς τὸ κέντρον τοῦ πρώτου λεπτοῦ φλοιοῦ.

Τοῦτο πάντοτε κατόπιν ἐξηκολοῦθει νὰ γίνε-ται ἀκαταπαύστως. Οὕτω καθ' ὅσον ἡ θερμότης τῆς γῆς εἰς τὰ περιφερικὰ στρώματα αὐτῆς ἐξ-σθίνει, ἐπὶ τοσούτον καὶ αἱ ἐν ἀτμῷδε ἔτι κα-ταστάσει διατελοῦσαι ἐν τοῖς στρώμασι τούτοις οὐσίαι βαθμηδὸν ἐστερεοποιοῦντο κατὰ στοιβά-δας ἐναποτιθεμένας εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῶν πρώτων στρωμάτων.

Καθ' ὅσον ὅμως ἐναπετίθεντο νέαι στερεὰ στρώματα, καθ' ὅσον ἐπυκνῶντο καὶ ἐστερεοποιοῦντο εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ φλοιοῦ, νέαι οὐσίαι, ἐπὶ τοσού-τον ἐκενοῦτο ἐκάστοτε εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς σπουδαῖος χῶρος, ὅστις ἔδει νὰ πληρωθῇ διὰ τῆς ἀδιαλείπτου πρὸς τὸ κέντρον συμπύξεως καὶ συρρικνώσεως τῶν ἐξωτερικῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ.

Εὐνόητον δὲ ἦδη καθίσταται, ὅτι ἐκάστη τοι-αύτη συρρικνώσις τοῦ φλοιοῦ ἐπρόξενει σεισμικὸν κλονισμόν αὐτοῦ μέγαν. Ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐγένοντο αἱ συρρικνώσεις αὐταὶ τοῦ φλοιοῦ, συμπεραί-νομεν, ὅτι καὶ οἱ σεισμικοὶ οὗτοι κλονισμοὶ δὲν ἐπαυσαν πάντοτε νὰ γίνωνται, ἀφ' οὔτου ἐσχημα-τίσθῃ ἡ στερεὰ γῆ μέχρι τῆς σήμερον, καὶ θὰ ἐξα-κολουθήσωσιν ἔτι νὰ γίνωνται ἐπὶ μακροὺς αἰῶ-νας, καθ' ὅσον ἀποψύχεται ἡ γῆ καὶ στερεοποιοῦν-ται εἰς τὴν κεντρικὴν κοιλότητα οἱ ἄτμοι καὶ τὰ στρώματα τοῦ φλοιοῦ αὐτῆς συρρικνῶνται καὶ συμπύσσονται ἀκαταπαύστως πρὸς τὸ κέντρον.

Ὅσῳ δὲ αἱ συρρικνώσεις καὶ πτυχαὶ καὶ κυρ-τώσεις καὶ ῥωγμαὶ καὶ διαρρήξεις τοῦ φλοιοῦ ἦσαν μεγάλαι καὶ ἐκτεταμέναι, τοσούτῳ καὶ αἱ διασεισεις τοῦ φλοιοῦ ἐγίνοντο ἰσχυραὶ καὶ εἰς με-γάλην ἔκτασιν προξενούσαι παντοίας ἀλλοιώσεις καὶ καταστροφὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

[Ἔπεται συνέχεια]

ΙΩ. ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ.

ΕΙΣ ΕΛΛΗΝ ΙΕΡΑΡΧΗΣ

Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις, ὡς γνωστόν, ἀπηγό-ρευσε τὴν εἰς τοὺς λιμένας τῆς Γαλλίας εἰσα-γωγὴν οἶνων περιεχόντων γύψον ὡς ἐπιβλαβὼν εἰς τὴν ὑγίειαν τῶν κατοίκων. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἐπληξεν ἰδιαίτατα τὴν Κύπρον, ἥς οἱ χω-ρικοὶ ἐκ μακρᾶς συνηθείας ἀναμιγνύουσι γύψον μετὰ τῶν οἶνων των καὶ μετακομίζουσιν αὐτοὺς διὰ πισωμένων ἄσκων, νομίζοντες ὅτι οὕτω δια-τηροῦσι τὴν τε γῆυσιν καὶ τὸ μέλαν χροῶμα των.

Ἡ τοιαύτη δικαία ἄλλως ἀπαγόρευσις και-ρίως ζημιοῦσα τὸ ἀνθρώπινον τῆς ἐλληνίδος νήσου ἐμπόριον, ἐνέβαλεν εἰς μέριμναν πάντας τοὺς κη-δομένους τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Οἱ πρόκριτοι ἐνου-θέτησαν τοὺς ἀμπελουργοὺς νὰ παύσωνται ποι-